

Лазоренко Л.В.

*кандидат педагогічних наук, асистент,
Київський національний університет
імені Тараса Шевченка*

НАВЧАННЯ АНГЛОМОВНОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ МАТЕМАТИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ З ВИКОРИСТАННЯМ ВЕБ-КВЕСТУ

Англомовний освітній простір – один із найдинамічніших за темпами розвитку, розширенням меж і кордонів, за цивілізаційним потенціалом. Для участі в наукових програмах викладачі й студенти повинні ставити собі за мету в стислі терміни забезпечити успішність оволодіння англійською мовою на рівні, що відповідає потребам фаху студента.

Визначення стратегічних цілей навчання у вищій школі зумовлює вибір наукового підходу. Структура ключових компетентностей, задекларована в рекомендаціях Ради Європи, містить основні орієнтири формування професійних характеристик мовної особистості фахівців-математиків. Серед них – компетентності мовного спілкування рідною й іноземною мовами, а також математична (Mathematical), цифрова (Digital), або інформаційна, комунікативна компетентність. Зрозуміло, що ці компетентності мають особливий статус в лінгводидактиці університетів природничого й математичного спрямування, зокрема для спеціальностей, пов'язаних із інформатикою, кібернетикою, математикою.

Студенти математичних спеціальностей – особливий контингент навчання англійської мови, тому що перебувають в умовах скорочення аудиторного часу, інтенсифікації курсів, обмеження кола розмовних тем, вужчого вибору форм аудиторної роботи порівняно зі студентами лінгвістичних спеціальностей. Вдосконалення їхнього професійно орієнтованого мовлення – неодмінна вимога часу, а розроблення якісних методик, вибір необхідних засобів і форм навчання – виклик для сучасного викладача.

Методичне забезпечення навчання англійської мови майбутніх математиків обумовлюється впливом багатьох чинників: соціальне замовлення, розвиток наукових технологій, мотивація студентів, педагогічні умови навчального процесу, домінуючі лінгвістичні теорії та дидактичні підходи. Внаслідок такого впливу в сучасних методиках відчутні тенденції до запровадження нових форм самостійного особистісно орієнтованого опанування мовою, алгоритмізованого рівневого навчання, оволодіння мовою в комунікативній ситуації, інтенсивного навчання. Такими засобами усунення зазначених проблем є застосування доцільних методів і організаційних форм навчання, серед яких метод проектів, метод вправління, Веб-квест.

Проаналізувавши наукові праці, присвячені компетентнісному й комунікативному підходам до навчання іноземних мов у ВНЗ; навчання професійно орієнтованого англомовного мовлення; методам вправління та проектів, а також Веб-квесту як форми організації навчання, стає зрозумілою потреба формування компетентності мовця і фахівця з математики в університеті, залучення методів, які б сприяли швидкому і якісному розвитку англомовного професійно орієнтованого мовлення, необхідність усунення перепон для вільного монологічного мовлення студентів у жанрах наукового повідомлення, доповіді, презентації результатів фахової і наукової діяльності та сприйняття і осмислення досвіду колег, залучення новітніх організаційних форматів навчання в Інтернет-просторі, використання одвічної зацікавленості студентів у перевірці власних пошукових можливостей,

їхнього потягу до розв'язання проблемних завдань, квестів, розгадок числових і природничих таємниць.

Аналіз наукової літератури дав можливість встановити, що одиницею навчання студентів математичних спеціальностей англomовного монологічного мовлення є *професійно орієнтоване монологічне висловлення*. Професійна зорієнтованість мовлення студентів математичних спеціальностей (СМС) передбачає, що майбутній фахівець повинен уміти сприймати, опрацьовувати, осмислювати, передавати, інтерпретувати інформацію, давати їй оцінку й висловлювати емоції в професійних комунікативних ситуаціях.

Студенти математичних спеціальностей повинні оволодіти уміннями складати *монолог-розповідь, монолог-опис, монолог-міркування* (тексти-обґрунтування, тексти-спростування, полемічні та позиційні тексти) у жанрі *наукового повідомлення*, дотримуючись лінгвостилістичних, структурно-композиційних та прагматичних особливостей монологів залежно від їхнього функціонального типу. *Наукове повідомлення*, спираючись на думку І. В. Ніколаєнко, розуміємо як невеликий, тривалістю до 10 хвилин, інформаційний виступ, підготовлений самостійно за невеликою кількістю (1-3) джерел наукової літератури [7].

У навчанні СМС англійської мови використовуємо *монологи-розповіді* на історико-наукову тематику: біографії вчених, історії наукових відкриттів, розвиток наукових галузей. *Монологи-описи* охоплюють такі теми: експериментальні дослідження в математиці, опис математичних понять, зв'язків між процесами, явищами, опис математичних моделей, алгоритмів певних процесів, дій. У навчанні СМС *монологи-міркування* використовуємо для репрезентації аналізу певних математичних процесів, явищ, розв'язання математичних задач, доведення теорем / тверджень, аналізу інформації, отриманої з різних джерел, аналізу алгоритмів.

Навчання майбутніх математиків необхідно здійснювати з позицій *комунікативного та компетентнісного підходів*, які ґрунтуються на принципах комунікативності, ситуативності, функціональності, автентичності, домінуючої ролі вправ, диференційованого й інтегрованого навчання мовних аспектів та видів мовленнєвої діяльності, творчої самореалізації. Засобами навчання є Інтернет-ресурси, а також вербальні, невербальні та комбіновані опори, які ми використовуємо як у проектуванні монологічного повідомлення, так і в його виголошенні.

Доведено, що в умовах інформатизації освіти *інформаційно-комунікаційний Веб-квест* є доцільною й ефективною формою навчання англomовного монологічного мовлення. *Лінгвометодичний Веб-квест* розуміємо як організаційну форму навчання мови, яка заснована на методі проектів, має етапну структуру, попередньо визначену мету навчання, для досягнення якої необхідно здійснити Інтернет-пошук за визначеними джерелами і презентувати результат у вигляді тексту.

Спираючись на класифікації Веб-квестів (О. В. Волкова, Г. О. Воробйов, О. В. Толмачова), ми дійшли висновку, що для навчання студентів у жанрі наукового повідомлення необхідно застосовувати *середньострокові* (за тривалістю) *репродуктивні та компіляційні* (за ступенем творчості й самостійності студента) Веб-квести [5; 6; 8]. *Репродуктивні* Веб-квести реалізуються у вигляді підготовки переказів кількох наукових праць. Для продукування СМС різних типів монологів у форматі репродуктивних Веб-квестів необхідно використовувати наукові тексти як жанрово-структурні та лінгвостилістичні зразки текстів наукового повідомлення різних типів мовлення. *Компіляційні* Веб-квести слід використовувати для навчання монологів-міркувань, зокрема, текстів-обґрунтувань, текстів із частковим спростуванням, текстів із повним спростуванням, полемічних та позиційних текстів. Для компіляційних монологів-міркувань дібрано професійні теми, які є дискусійними та суперечливими (наприклад, криза основ математики, парадокс

Рассела, парадокс Кантора, парадокс Банаха, аксіома вибору, закон подвійного заперечення). Компіляційні монологи будуються на основі прочитаної та дібраної конкретної інформації, тобто теоретичних наукових знань, що є основою монологічного мовлення в жанрі наукового повідомлення. Під час презентації компіляційних Веб-квестів, як і репродуктивних, вважаємо необхідним використовувати візуальні опори – графіки, формули, рисунки, відеоматеріали, таблиці, схеми, алгоритми дій, які сприяють логічному та повному викладенню наукової інформації доповідачем, а також забезпечують доступність, зрозумілість, обмін знаннями зі слухачами.

Список використаних джерел:

1. Dodge B. Creating WebQuests. – 1999. – Режим доступу: <http://webquest.org/>.
2. Hutchinson T. English for specific purposes. A learning-centred approach / T. Hutchinson, A. Waters. – Cambridge University press, 1991. – 188 p.
3. Hutchinson T. Project English. – Oxford: Oxford University Press.
4. Волкова О. В. Подготовка будущего специалиста к межкультурной коммуникации с использованием технологии Веб-квестов: автореф. дис.... канд. пед. наук: спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / О. В. Волкова. – Белгород, 2010. – 24 с.
5. Воробьев Г. А. Веб-квест технологии в обучении социокультурной компетенции: Английский язык, лингвистический вуз: автореф. дис.... канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания (иностранные языки)» / Г. А. Воробьев. – Пятигорск, 2004. – 18 с.
6. Николаенко И. В. Обучение устному научному сообщению в VI-VII классах общеобразовательной школы (учебное сообщение; научно-популярное сообщение): автореф. дис.... канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теория и методика обучения (русский язык)» / И. В. Николаенко. – Минск, 1998. – 21 с.
7. Толмачева Е. В. Инновационное обучение РКИ (сфера «Строительный менеджмент») на основе информационно-коммуникативной Веб-квест технологии: автореф. дис.... канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания (русский язык)» / Е. В. Толмачева. – М., 2015.

Окольнича Т.В.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка*

ІНСТИТУТ ПРИЙМАЦТВА ДІТЕЙ-СИРИТ В СХІДНИХ СЛОВ'ЯН

Нині дедалі більшу увагу вчених привертає світ дитини і способи її виховання. Історія дитинства, до останнього часу, не розглядалася в широкому розумінні цього поняття ні у нас у країні, ні за її межами. У вітчизняних історико-педагогічних дослідженнях основна увага присвячувалася історії школи, педагогам і діячам освіти, педагогічній журналістиці. Історія дитинства, особливо стосовно давніх часів не знайшла відображення в українській історії педагогіки. Одне із завдань історико-педагогічної науки полягає в тому, щоб зробити об'єктивно значущий досвід минулого надбанням сучасності.

Згадана проблема привертала до себе увагу не тільки педагогів, а й дослідників-етнографів ХІХ – поч. ХХ століття, саме з етнографічних пам'яток, ми черпаємо відомості про виховання дітей давніх східних слов'ян.

Узагальнення значної кількості польового матеріалу спричинило певний інтерес етнографів до вивчення різноманітних аспектів періоду дитинства. Такими починаннями, наприклад, можна назвати роботи наступних дослідників-етнографів: З. Кузелі, Марка Грушевського, А. Онищука, М. Дерлиці, Д. Лепкого, М. Сумцова та